

קראנו בשבילכם..

Dairy Herd Management

התצרוכת באנרגיה גדלה – כשהטמפרטורה יורדת

D.H.M. X/94

בהתקרב החורף יש להבטיח, שתסופק מספיק אנרגיה לעגלות. כך טוען חוקר מאוניברסיטת ויסקונסין, ארה"ב וכמי שחי באזור קר כזה, הוא בודאי יודע מה הוא שח. לפי זה, אם לא מתקנים את אספקת האנרגיה בהתאם לטמפרטורה, עלולה להיגרם פחיתת בתוספת המשקל היומית של 0.1–0.2 ק"ג/יום. עוד נאמר שם, שהמלצות NRC יתכן ויטעו את הרפתן, כי הן מתבססות על טמפרטורה של 20 מע"צ. הנה החישוב המתוקן לטמפרטורה, לפי משקל העגלה:

תצרוכת האנרגיה לקיום (NEm) מגה-קלוריות/יום.

משקל העגלה, ק"ג				טמפרטורה מע"צ
545	409	273	136	
8.9	7.2	5.3	3.1	30
9.3	7.5	5.5	3.3	25
9.7	7.8	5.8	3.4	20
10.1	8.1	6.0	3.6	15
10.5	8.4	6.2	3.7	10
10.9	8.8	6.5	3.8	5
11.3	9.1	6.7	4.0	0
11.7	9.4	6.9	4.1	-5
12.1	9.7	7.2	4.3	-10
12.5	10.0	7.4	4.4	-15
12.8	10.4	7.6	4.5	-20
13.2	10.7	7.9	4.7	-25
13.6	11.0	8.1	4.8	-30

מגדלי בקר ועובדיה שהשקיעו מאמצים בלתי נלאים לקידום הענף, אם בייבוא פרי הזרעה מחו"ל, ואם בקידום הרפתנים על-ידי קורסים מקצועיים והכנסת מכוני חליבה מכל הסוגים. אז הבינונו, שללא ביקורת חלב מסודרת לא תהיה ההתקדמות שלמה!

מכאן בא השינוי למבקרי החלב וזכינו לקידום. קיבלנו קטנועים, הקמנו ועד עובדים וקיבלנו תמיכה והענות כמעט לכל דרישותינו. דבר ראשון שעשינו, הצטרפנו לקרן מקפת; (2 משכורת חודשית ודירוג; 3) תוספת שכר לפרות מעל 1600 (לחודש; 4) תשלום ימי מחלה; (5) שיתוף הוועד בסידור העבודה וזכאות לותיקים באזורים; (6) תשלום 10 ימי חג לשנה, לאחר שהבאנו את הסעיף הזה להכרעת מועצת פועלי תל-אביב בגלל התנגדות ההנהלה לשלם למי שגמר עבודתו. ואז הופיע שלמה גל בשם ההנהלה ומשה קרנר ואנוכי בשם העובדים ולאחר שבמועצת פועלי תל-אביב שמעו את נימוקינו, פסקו שמגיע לנו 10 ימי חג וגם תודה על המאמץ.

יש להודות לאמת, שההתאחדות התייחסה לעובדיה בכבוד, יושר והבנה ועשתה את הכל להיטיב עמם, החל מהמזכיר הראשון, אפרים שמאראגד ז"ל ועד המזכיר הנוכחי לסיום עבודתי, דניאל. ורק דבר אחד ובצדק דרשה מאתנו ההתאחדות: יושר, צדק, אחריות ואי-תחלופה. לשמחתנו, ב"ה בשנים האחרונות כמעט שאין תחלופת עובדים וזה בזכות שיפור התנאים, השתתפות באחזקת רכב, הקטנת מספר המשקים והמעבדה, שבראשה עומד יאיר, שחוסכת עבודה לא נעימה בבדיקת אחוז השומן. ואיך לא נזכיר במעמד זה את עבודתם המסורה והנאמנה של שני מחזיקי המפתחות בהתאחדות במשך 40 השנים, אשר האירו לנו פנים בכל פניה ובכל בעיה שיש לנו והם גדליה ז"ל ופנינה שתיבדל לחיים ארוכים.

לסיום, אני מודה להנהלת ההתאחדות, לבוקרים, לעובדי ההתאחדות ולוועד העובדים בהתאחדות ולכל מי שעזר לי במילוי תפקידי זה במשך שירותי בהתאחדות מגדלי בקר בישראל.

שובלי יהודה

○ תאומים שנולדו למבכירות ונעזרו בהיוולדם הראו תמותה של 56%.

H.D. IX/94

HOARDS DAIRYMAN
THE NATIONAL DAIRY FARM MAGAZINE

לא צריך שחת בטרם גמילה

H.D. VI/94

שאלת טיב המזון המוצק הניתן ליונקים עדיין מעסיקה רפתנים רבים. לדברי חוקרים מטכניון וירג'יניה, ארה"ב ישנן שתי סיבות, למה אין צורך בשחת להאבסת יונקים בטרם גמילתם:

- אכילת תערובת התחל (calf-starter) וגרעינים תורמת יותר להתפתחות הכרס (הקמסס) בהשוואה למזון גס.
- תערובת התחל יותר עונה לתצרוכת התזונתית, מאשר מספוא גס. בנוסף לכך, יונקים צעירים נוטים לבזבז יותר שחת, בהשוואה לגרעינים.

בניסוי שנערך בטכניון וירג'יניה לקחו 20 עגלות הולשטיין לצורך קביעת השפעתה של השחת במנת היונקים. במרוצת הניסוי – 10 שבועות מן הלידה – לא נמצאו הפרשים משמעותיים בתוספת משקל ממוצעת יומית, ס"ה תוספת משקל, אכילת שחת, אכילת גרעינים, גיל בגמילה או עלות ההזנה (ראה טבלה).

טיפול 1 טיפול 2
בלי שחת עם שחת

59.5	62.6	אכילת גרעינים, ק"ג
13.2	8.9	אכילת שחת, ק"ג*
26.3	25.7	ס"ה עלות ההזנה, \$
0.38	0.41	תוס' משקל ממוצעת, ק"ג/יום
26.8	28.6	ס"ה תוספת משקל, ק"ג
38.3	38.8	גיל הגמילה, ימים

* מחציתן של העגלות הואבסן שחת ארוכה שבוע אחרי גמילתן, ולמחציתן הוגשה שחת החל מן השבוע השני לחייהן.

תוצאות מחקר זה מראות, שהאבסת שחת לוולדות לא תועיל ולא תזיק, כל עוד מוגשת תערובת התחל איכותית. מצד שני, האבסת שחת מאריכה את זמן האכילה ומביאה לידי בזבז מזון יותר גדול מאשר האבסת גרעינים.

תדירות המלטות קשות יותר גדולה במבכירות

תצפית בקליפורניה שנמשכה יותר משלוש שנים עסקה ביחסי הגומלין בין תחלובות ועונות לבין קושי בהמלטה, מספר עגלים/ות נולדים, חיוניות הוולדות ומינם. הנתונים נאספו מעשרה עדדים מוחזקים בקוראליים, בהם חלבו בין 500–1650 פרה לעדר, עם תנובות ממוצעות שבין 7,700–10,000 ק"ג חלב. הנה כמה מן התוצאות:

- לידות תאומים גדלו עם התחלובות: בראשונה 1.3%, בשניה 6.0%, בשלישית ואילך 9.4%.
- בהמלטות ראשונות נצפו 30% מקרים של המלטה קשה (dystocia), לעומת 10% בהמלטות 2+.
- תאומים הגדילו מקרי המלטה קשה בהמלטה 2 ואילך, אך לא בהמלטות ראשונות. בשני המקרים שיעור ההמלטות הקשות היה 30–35% במקרים של תאומים.
- עגלים נולדים דרשו יותר עזרה בהמלטה מאשר עגלות, הן כוולדות בודדים הן כתאומים.
- בהמלטות ראשונות נצפו 10.7% ולדות מתים.
- בהמלטות 2+ נצפו 6.4% ולדות מתים.
- בהמלטות תאומים נולדו 32% ולדות מתים אצל מבכירות, ורק 27% ולדות מתים בהמלטות 2+.
- שיעור הוולדות המתים היה יותר גבוה בזכרים, בהשוואה לנקבות.
- ולדות שנעזרו בהיוולדם מתו לעתים יותר קרובות, בלי כל קשר להיותם תאומים או למספר התחלובה.

יותר ממקווצות בעקבות שיפור תכולת החלבון בחלב. המחקר הזה גם מבליט את השיפור בפוריות, מבוטא במספר ההזרעות להריון. כל זאת נחשב לשיפור התפוקה השולית לפרה. עם זאת מזהיר המדען הסקוטי הנ"ל, שהחלבון הפריק חייב להיות באיכות טובה, כמו למשל כוספת סויה מוגנת.

תוצאות הניסוי בחלבון פריק (UDP) בארה"ב.

הפרש (%)	UDP נמוך	UDP גבוה	
-2.0	25.10	24.60	תנובת חלב, ק"ג/יום
+7.4	2.96	3.18	חלבון חלב, %
+5.4	0.74	0.78	חלבון חלב, ק"ג
+4.8	3.57	3.74	שומן חלב, %
+1.1	0.90	0.91	שומן חלב, ק"ג
	2.10	1.20	הזרעות להריון
	125	113	ימיריק
	12.00	12.2	שינוי במשקל הגוף, ק"ג

**bianco
nero**

נולדו בני-בקר טרנסגנים ראשוניים

B.N. VI/94

לאחרונה הודיעה חברת GenPharm ההולנדית, שלפני הטרנסגני הראשון, בשם הרמן, נולדו שמונה הצאצאים הראשוניים, בעקבות ביצוע תכנית הפריה מתוכננת. כמו הפר אביהם, גם שמונה העגלים הטרנסגניים נושאים גן מסויים הגורם לייצור לקטופרין אנושי, שהוא חלבון ממית חידקים אשר נוצר באופן רגיל אך ורק

The International magazine for pedigree breeders

TYPEX VIII/IX.94

תוספת חלבון ליבשות מגדילה התנובה

על פי מידע חדש שהצטבר בבריטניה יוצא, שהאבסת כמות קטנה של חלבון בלתי פריק בכרס במשך השבועות האחרונים של תקופת היובש עשויה להגדיל את תנובת החלבון בתחלובה העוקבת, כמו גם להשפיע חיובית על הפוריות.

לפי דברי דיאנה אלן, תזונאי ראשי בחברת גנוס הבריטית, פרות נוטות להפסיד ולעלות בשומן גופן די בקלות. אולם, עד כה לא חשבו, שפרות מפסידות ועולות בחלבון גופן באותה דרך. כעת ישנן עדויות, שאמנם דבר זה מתרחש ושפרות משתמשות בחלבון שריריהן כאשר הן זקוקות לכך. בשבועיים האחרונים לתקופת היובש, הפרה מפחיתה באכילה, במועד מקביל לזמן שהוולד עדיין דורש הרבה חלבון ומינרלים. על ידי אספקת חלבון בלתי פריק בתקופה זאת בטרם המלטה, הפרה לא נאלצת למשוך ממלאי גופה ובעקבות זה נשאר לה יותר מלאי זמין לתמיכה בתחלובה וברביה העוקבות.

ניסויים שנערכו על ידי הקולג' החקלאי בסקוטלנד הראו תוספת של 0.5 ק"ג חלב ליום בששת השבועות הראשונים לתחלובה, עם עליה עד כדי 0.75 ק"ג/יום עד סוף הניסוי שנמשך 15 שבועות. בו בזמן נוכחו בעליה באחוז החלבון של 0.05 בהתחלת הניסוי ועד 0.1 אחוז בסופו.

ניסויים בארה"ב (ראה טבלה) הראו פחיתה קלה בתנובת החלב, אלא שפחיתה זאת יצאה

Dairy Herd Management

D.H.M. V/94

הוויכוח סביב BST

בהמשך לוויכוח הציבורי סביב השימוש בהורמון הגדילה BST בקנה מידה רחב, ובתגובה לטענת החברה מונסנטו המייצרת את הפוסילק (השם המסחרי ל-BST), שמתן ההורמון בשבוע התשיעי לתחלובה יביא לידי "מצב אידיאלי, בו הפרות כבר הורעו מחדש אחרי המלטתן" – ישנם מי שתוהים לנוכח מספר אי-התאמות בין הטענה הנ"ל לבין תוצאות מחקרים שפורסמו. בהקשר לזה מצוטט מאמר של ד"ר דייל באומן ב-"Journal of Dairy Science", האומר "שהשימוש ב-BST הגדיל במידה ניכרת את התרומה א' (הכנסה מעבר לעלות המזון) בתנאים של 14 חודשים בין המלטות.

לכן, אם מאמינים ונוהגים לפי המלצות החברה המייצרת, אז היו צריכים לכוון ההזרעה לקראת מרווח בין המלטות של 11 חודשים. הנסיון והמידע העדכני מצביעים על כך, שפרות גבוהות תנובה זקוקות למרווח של 12 חודשים כדי להביא לידי ביטוי את יכולתן היצרנית.

החברה מונסנטו טוענת, שה-BST גורם לפרה להתנהג "כמו פרה גבוהת תנובה בדיוק". אז איך אפשר להצדיק הזרעת פרות גבוהות תנובה בפחות מ-63 יום אחרי המלטתן ועוד לצפות למרווח בין המלטות בגבולות 13-14 חודשים? אגב, הכותב היה רופא וטרינר הפועל במדינת ויסקונסין, ארה"ב.

בחלב אישה ומשמש כמגן בפני זיהומים חידקיים של מערכת העיכול.

על מנת להשתמש בלקטופרין בריפוי זיהומים כאלה ותוך שילובו בשיטות תזונה שונות, יהיה צורך בכמויות אדירות של החומר האמור. על כן, חברת ג'ן-פרם משוכנעת, שיצירת בקר טרנסגני היא הדרך היחידה בעלת סיכוי מסחרי למלא את הצרכים.

תחמיצים גם לעופות?

Inf. Zoot. X/94

הירחון האיטלקי Informare Zootechnico מצטט ידיעה מתוך Feedstuffs האמריקאי, לפיה מנסים להאביס עופות – במקרה ניסוי ראשון עם הודים לרבייה – בתחמיצים, כמעט כמו מעלי-גירה. מנת הניסוי היתה מבוססת על תחמיץ תירס בעל תכולת מים גבוהה, תחמיץ אפונה עם גרעינים ואספסת. בניסויים התגלו כל מיני דברים בלתי צפויים, כמו למשל מידה של רעילות בסויה שעברה חימום בטרם החמצה, עובדה שבגללה החליפה בצמח האפונה. עד כה לא נמצאו תקלות מיוחדות באשר לפוריות הזכר או הנקבה של הודים אחרי האבסתם בתחמיצים, בהשוואה לקבוצות הביקורת שאכלו מנה מקובלת של מ"מ מכופתת. עם זאת נוכחו בהקטנה משמעותית של עלות ההזנה, וגם זה משהו.